

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/110/2022
Identifikačné číslo spisu:	2117218211
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2117218211.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú U. H., bývajúcu u matky a zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, so sídlom v Trnave, Jána Bottu 4, ako opatrovníkom, matky G.. R.. R. T., bývajúcej v N. XXX, zastúpenej JUDr. Barborou Petrovičovou, advokátkou v Trnave, Hlavná 44, a otca B.. D. E., bývajúceho v Q., R. XXX/XX, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej a o návrhu matky na udelenie súhlasu na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16P/61/2017, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 15. marca 2022 sp. zn. 11CoP/3/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. augusta 2021 č. k. 16P/61/2017-900 I. schválil dohodu rodičov v znení: „Maloletá sa zveruje do osobnej starostlivosti matky. Obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletou každý párny týždeň v nedeľu od 15.00 hod. do 18.00 hod. za prítomnosti matky s tým, že maloletú vyzdvihne na začiatku stretnutia v mieste bydliska matky a po skončení stretnutia maloletú odovzdá v mieste bydliska matky. Po pätnástich uskutočnených stretnutiach otca s maloletou je otec oprávnený stretávať sa s maloletou v stanovenom čase bez prítomnosti matky“; II. zaviazal otca prispievať na výživu maloletej U. s účinnosťou od 1. augusta 2017 do 28. februára 2018 sumou 500,- eur mesačne, s účinnosťou od 1. marca 2018 do 31. augusta 2019 sumou 600,- eur mesačne a s účinnosťou od 1. septembra 2019 sumou 800,- eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky; III. otcovi uložil povinnosť zaplatiť nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. augusta 2021 v sume 12.000,- eur v splátkach po 350,- eur mesačne spolu s bežným výživným s tým, že neuhradením ktorejkoľvek splátky riadne a včas sa stane zročným celý dlh; IV. návrh matky na zmenu priezviska maloletej zamietol a V. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „C. m.

p. ") a § 24 ods. 1, 3 a 4, § 25 ods. 1, § 26 ods. 1, § 35, § 62 ods. 1 a 2 a § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej tiež „zákon o rodine“). Vécne zdôvodnil, že po vykonaní dokazovania schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej sa maloletá zverila do osobnej starostlivosti matky, pričom obaja rodičia sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach a súčasne bol upravený styk otca s maloletou. Rodičia nedospeli k dohode v otázke výšky výživného a zmeny priezviska maloletej (návrh matky na udelenie súhlasu na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletej). Súd prvej inštancie vzal do úvahy dodatočný príjem matky zo zamestnania a na základe vyčíslenia matky považoval za odôvodnené výdavky maloletej v celkovej sume 928,26 eur. Vychádzajúc z tejto sumy výdavkov rozhodol o výživnom na maloletú od nástupu do materskej školy vo výške 800,- eur, keď s ohľadom na disproporciu príjmov matky a otca a osobnú starostlivosť matky bez pomoci otca mal za to, že otec by sa mal podieľať na výžive maloletej podstatne vyššou mierou ako matka. Hoci matka doložila doklady týkajúce sa ďalšieho zvýšenia výdavkov na maloletú, súd prvej inštancie toto posúdil ako účelové. Výživné nemôže slúžiť na zabezpečenie potrieb alebo vyššej životnej úrovne matky a dodal, že výška priznaného výživného je aj tak nadštandardná pre deti rovnakého veku. Ohľadom návrhu matky týkajúceho sa zmeny priezviska maloletej (zo „H.“ na „T.“) súd prvej inštancie uviedol, že zmena priezviska maloletého dieťaťa je značným zásahom do práv rodiča (otca maloletej), ako aj do práv dieťaťa. V zmysle judikatúry je možné vyhovieť takémuto návrhu iba v prípade, ak sú pre také opatrenie vážne dôvody, napr. ak rodič, ktorý so zmenou priezviska nesúhlasí, neplní svoje povinnosti voči dieťaťu, nejaví oň záujem, stratil k nemu citový vzťah alebo ak nie je v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby bol u neho udržiavaný pocit spolupatričnosti s týmto rodičom. V konaní však neboli zistené také vážne dôvody, pre ktoré by mal udeliť matke súhlas so zmenou priezviska v situácii, keď otec so zmenou priezviska nesúhlasí. Matkou uvádzané dôvody ako neplnenie si vyživovacej povinnosti a gramatická zmena priezviska otca (zo H. na E.) nepovažoval za vážne dôvody. Bolo preukázané, že otec si vyživovaciu povinnosť k maloletej plní, hoci počas konania došlo ku krátkodobému omeškaniu s platbou (bez ohľadu na dôvod omeškania). Uvedené nebolo možné považovať za také neplnenie povinností, ktoré by malo za následok súhlas so zmenou priezviska. Navyše matka nepreukázala, že by otca vyzývala na plnenie povinností v čase, keď bol v omeškaní. Zmena priezviska otca spočívala iba v odstránení mäkkeňa a dĺžna z priezviska otca, ktoré sa v zahraničí menej používajú, pričom súd prvej inštancie sa stotožnil s argumentáciou otca, že kontext priezviska zostal zachovaný. Čo sa týka matkou vytýkaného nezáujmu otca o maloletú, súd prvej inštancie mal za preukázané, že otec sa dlhodobo s maloletou nestretáva. V tejto súvislosti však vzal do úvahy skutočnosť, že medzi rodičmi sú preukázateľne veľmi vyhrotené vzťahy, ktoré podstatne sťažujú styk otca s maloletou za prítomnosti matky a matka so stykom otca s maloletou bez jej prítomnosti nesúhlasí. Otec sa domáhal zverenia maloletej do jeho starostlivosti, úpravy styku a aj konzultácie s odborníkom. S ohľadom na tieto skutočnosti nešlo posúdiť ani nestretávanie sa otca s maloletou za dostatočný dôvod, ktorý by odôvodňoval súhlas so zmenou priezviska maloletej a návrh matky v tejto časti nešlo považovať za dôvodný. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ustanovením § 52 C. m. p.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie matky rozsudkom z 15. marca 2022 sp. zn. 11CoP/3/2022 I. rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. (bežné výživné a nedoplatok na bežnom výživnom) a IV. (zmena priezviska) podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil; II. otcovi uložil povinnosť platiť výživné na tvorbu úspor maloletej U. vo výške 200,- eur mesačne s účinnosťou od 1. augusta 2017, ktoré bude poukazovať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na osobitný účet maloletej zriadený matkou; III. nedoplatok na výživnom na tvorbu úspor za obdobie od 1. augusta 2017 do 31. apríla 2022 vo výške 11.200,- eur povolil otcovi zaplatiť v mesačných splátkach po 310,- eur splatných spolu s výživným na tvorbu úspor na osobitný účet zriadený matkou s účinnosťou oznámenia názvu a čísla účtu matkou s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia; IV. matke uložil povinnosť zriadiť osobitný účet maloletej a oznámiť jeho názov a číslo otcovi do 15 dní od doručenia rozsudku, pričom na nakladanie s prostriedkami na účte maloletej je potrebný súhlas súdu a V. žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že súd prvej inštancie pri určení výživného postupoval správne, zabezpečil si dostatok podkladov pre určenie zárobkových schopností a

možností povinného rodiča ako i odôvodnených potrieb maloletej. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil, pričom sa dostatočným spôsobom vysporiadal i s námietkami rodičov a vzhľadom na to, že títo ani v odvolacom konaní neuviedli žiadne nové podstatné skutočnosti, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti. K zamietnutiu návrhu matky na zmenu priezviska maloletej odvolací súd uviedol, že vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie považoval za postačujúce a s jeho skutkovými a právnymi závermi sa stotožnil. Súd prvej inštancie rešpektoval právnu úpravu a zohľadnil všetky právne významné skutočnosti. Matka ani v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, žiadne vážnejšie dôvody pre zmenu priezviska maloletej, na ktorom sa predtým obaja rodičia dohodli. Odvolací súd mal za to, že súd musí vykonať výklad a aplikáciu práva tak, aby rozhodnutie smerovalo k výsledku spravodlivému, nie len mechanicky a formalisticky predpis aplikovať bez ohľadu na zmysel a účel toho-ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. Na zmenu priezviska, resp. nahradenie súhlasu jedného z rodičov sú potrebné závažné a podstatné dôvody, čo však nebol tento prípad. Pokiaľ matka poukazovala na to, že i otec má už iné priezvisko, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že kontext priezviska zostal zachovaný, nakoľko zmena priezviska spočívala iba v odstránení mäkkeňa a dlžňa. Poukázal na závery znaleckého posudku, z ktorých vyplynulo, že vzťah medzi otcom a dieťaťom je zachovaný, pričom maloletá má záujem o kontakt s otcom. Boli konštatované rozpory medzi rodičmi, a teda len ťažko by bolo možné predpokladať, že by styk otca s dieťaťom prebiehal bezproblémovo, naviac pokiaľ matka od počiatku vyžadovala svoju prítomnosť pri styku. S poukazom na uvedené, odvolanie matky v častiach bežného výživného, nedoplatku na bežnom výživnom a zmeny priezviska, nepovažoval za dôvodné. Odvolaniu však vyhovel v časti výživného na tvorbu úspor. Uviedol, že majetkové pomery otca maloletej umožňujú určenie výživného nad rámec bežného výživného na tvorbu úspor (po skúmaní majetkových pomerov rodiča a zdôvodnení, že tieto pomery sú tak nadštandardné, že umožňujú aj tvorbu úspor nad rámec bežného výživného a súčasne po skonštatovaní existencie odôvodnených potrieb dieťaťa vyžadujúcich si určenie takéhoto výživného). Rozhodnutie o trovách konania bolo odvolacím súdom právne odôvodnené ustanovením § 396 ods. 1 a 2 C. s. p. a § 52 C. m. p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti o zamietnutí návrhu matky na udelenie súhlasu so zmenou priezviska maloletej podala matka (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ust. § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke doteraz nevyriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Navrhla zrušiť v napadnutej časti rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Alternatívne navrhla zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že jej návrhu bude v tejto časti vyhovené. Uviedla, že nižšie súdy porušili procesné práva dovolateľky tým, že neprihliadli a nevzali do úvahy relevantné skutočnosti odôvodňujúce potrebu zmeny priezviska maloletej. Civilné mimosporové konanie je vedené vyšetrovacou zásadou a nižšie súdy boli povinné v konaní vykonať aj iné dôkazy, ako boli účastníkmi navrhnuté. Pokiaľ súdu nepostačovalo vyjadrenie matky o neexistencii kontextu priezvisk otca a maloletej, súd sa mal z úradnej povinnosti dopytovať u znalca, či je alebo nie je zachovaný súdom posudzovaný kontext. Súd povrchným spôsobom konštatoval, že kontext priezvisk „E.“ a „H.“ je zachovaný. Matka sa dopytovala na jazykovednom ústave Slovenskej akadémie vied ako aj na matrike, pričom jej bolo ústne oznámené, že priezviská „E.“ a „H.“ nie sú totožné. Písomné potvrdenie jej ale nebolo vydané. Súd sa mal ďalej dopytovať na príslušnej matrike, z akých dôvodov si otec zmenil priezvisko. V danej veci nebol rešpektovaný princíp spravodlivosti a platná úprava C. m. p. Dodala, že otec maloletej iba verbalizuje záujem o výlučnú osobnú starostlivosť o maloletú, avšak na podvedomej úrovni do rodinného konceptu maloletú Natáliu vôbec nezahŕňa. Otec od uzatvorenia dohody ohľadom styku s maloletou sa s ňou nestýka a nejaví o ňu záujem. Nižšie súdy fakticky nekonali v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a ich rozhodnutia nie sú dostatočne odôvodnené (nevysporiadali sa s podstatnými argumentmi matky). Otec žiadnym spôsobom nevypomáha matke, matka sama komunikuje s materskou školou, trénerom a inými autoritami a rieši voľnočasové aktivity maloletej. Teda pri týchto kontaktoch by bolo aj pre dieťa prijateľnejšie totožné priezvisko s matkou a nie s pôvodným priezviskom otca. Za právnu otázku, ktorá dovolacím súdom ešte nebola vyriešená považuje otázku, či je v rámci rodiny zachovaná totožnosť

priezvisk (resp. kontext priezvisk) pri odlišnej interpunkcii.

4. Otec dovolací návrh nepodal.

5. Opatrovník ponechal konečné rozhodnutie na dovolacom súde.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) za splnenia tiež podmienok jeho zastúpenia a spísania jeho dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie matky nie je prípustné.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

8. Podľa § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/ alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Matka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 C. s. p. (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie matky, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojemným znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická,

vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Matka maloletej dovolaním namietala, že nižšie súdy neprihliadli a nevzali do úvahy relevantné skutočnosti odôvodňujúce potrebu zmeny priezviska maloletej, z úradnej povinnosti mali dopytovať znalca, či je alebo nie je zachovaný súdom posudzovaný kontext priezvisk, v konaní nebol nerešpektovaný princíp spravodlivosti a vyšetrovací princíp a platná úprava C. m. p. Namietala i nedostatky odôvodnenia rozhodnutí nižších súdov.

14. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere (pokiaľ ide o jeho druhú vetu) treba považovať naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/ 2017, 8 Cdo 49/2017).

15. Pokiaľ matka maloletej poukazovala na to, že nižšie súdy nereagovali dostatočne na jej námietky (vo vzťahu k napadnutej časti rozhodnutí) a nevzali do úvahy relevantné skutočnosti, je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie poukázal na to, že zmena priezviska maloletého dieťaťa je značným zásahom do práv rodiča (otca maloletej) ako aj do práv dieťaťa. V zmysle judikatúry je možné vyhovieť takémuto návrhu iba v prípade, ak sú pre také opatrenie vážne dôvody, ktoré však nezistené neboli (súd nezistil, že by si otec vyživovaciu povinnosť voči maloletej neplnil, aj keď došlo ku krátkodobému omeškaniu s platbou; že by otec neprejavoval záujem o maloletú a za vážny dôvod nepovažoval ani skutočnosť, že otec si zmenil priezvisko na E.). Svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil v bode 34 rozsudku. Odvolací súd na odvolanie matky pokiaľ ide o túto napadnutú časť rozhodnutia súdu prvej inštancie sa stotožnil s jeho rozhodnutím a dodal, že pokiaľ matka poukazovala na to, že i otec má už iné priezvisko, kontext priezviska zostal zachovaný, nakoľko zmena priezviska spočívala iba v odstránení mäkkeňa a dlžňa. Poukázal na závery znaleckého posudku, z ktorých vyplynulo, že vzťah medzi otcom a dieťaťom je zachovaný, pričom maloletá má záujem o kontakt s otcom. Boli konštatované rozpory medzi rodičmi, a teda len ťažko možno predpokladať, že by styk otca s dieťaťom prebiehal bezproblémovo, naviac pokiaľ matka od počiatku vyžadovala svoju prítomnosť pri styku. Odvolací súd konštatoval, že na zmenu priezviska, resp. nahradenie súhlasu jedného z rodičov sú potrebné závažné a podstatné dôvody, čo však nebol tento prípad.

16. V zmysle vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že nižšie súdy dostatočne reagovali na argumentáciu matky odôvodňujúcu jej návrh v tejto časti.

17. V posudzovanom prípade odvolací súd v dovolaní napadnutej časti potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinstančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou

presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

18. Dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu (účastníkom konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

19. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

20. K námietkam dovolateľky týkajúcim sa dokazovania dovolací súd uvádza, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnoprávnej neudržateľnosti tohto názoru najvyššieho súdu (II. ÚS 465/2017).

21. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a nie je ani oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keď (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - tu porovnaj tiež ustanovenie § 442 C. s. p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených nižšími súdmi, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

22. Vzhľadom na uvedené prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f/ C. s. p. vyvodiť nemožno.

23. V danom prípade matka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania i z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za právnu otázku, ktorá dovolacím súdom ešte nebola vyriešená považuje dovolateľka otázku, či je v rámci rodiny zachovaná totožnosť priezvisk (resp. kontext priezvisk) pri odlišnej interpunkcii.

24. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. musí byť procesnou stranou (účastníkom konania) nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je pritom rozhodujúci subjektívny názor strany sporu/účastníka konania, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

25. Matkou zadaná „dovolacia“ otázka nemá znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

26. Právny názor súdu je názor na právne posúdenie veci, teda názor na to, aký právny predpis má byť aplikovaný, poprípade ako má byť vyložený. Súd oboch inštancií v predmetnej napadnutej časti skúmali, či na súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov na zmenu priezviska maloletej sú závažné dôvody, ktoré však nezistil, preto návrh matky zamietol. Pokiaľ ide o tieto závažné dôvody, súdy vychádzali z judikatúry, v zmysle ktorej za takýto dôvod možno považovať neplnenie si povinností voči dieťaťu, neprejavovanie záujmu o dieťa atď. Matka ako dovolateľka by dosiahla v dovolacom konaní úspech, len ak by opodstatnene spochybnila správnosť riešenia právnej otázky ohľadom závažnosti dôvodov na udelenie predmetného súhlasu (teda že nejaká skutočnosť tento dôvod predstavuje), na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Práve uvedené sa podľa názoru dovolacieho súdu matke v prejednávanej veci nemohlo podariť, pretože ňou nastolená otázka skúmania kontextu priezvisk nebola otázkou právnou (navyše sama dovolateľka uvedenú otázku považuje za otázku na znalca). Dovolací súd dopĺňa, že i spôsob polozenia otázky v dovolaní bez možnosti dovolacieho súdu tento korigovať z podstaty veci vylučuje žiaduce zovšeobecnenie pravidla - tak, aby po dovolateľom očakávanom poskytnutí odpovede dovolacieho súdu na otázku šlo eliminovať stav jej skoršieho neriešenia a to ustálením riešenia použiteľného pre všetky ďalšie druhovo totožné prípady.

27. Pre úplnosť sa dodáva, že sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako dovolací súd pristupoval k riešeniu prípadnej právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (1 Cdo 51/2017, 2 Cdo 71/2018, 3 Cdo 172/2018, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 128/ 2017, 7 Cdo 99/2018, 8 Cdo 169/2018). Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ C. s. p., nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené.

28. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania matky maloletej z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. nevyplýva.

29. Najvyšší súd preto dovolanie matky podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. (ako neprípustné) odmietol.

30. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.